

A Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja küldöttségének látogatása

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására 1967 június 29 és július 7 között *baráti látogatást* tett Magyarországon a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártjának négytagú küldöttsége Christosz Petasz, a Politikai Bizottság tagjának vezetésével.

A küldöttség találkozott Komócsin Zoltánnal, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjával, a KB titkárával, és a Központi Bizottság más képviselőivel. Ebből az alkalomból *elvtársi légkörben* kicserélték nézeteiket az előtérben álló nemzetközi kérdésekről és a két testvérpárt kapcsolatáról. A megbeszélések bizonyították, hogy az MSZMP és a Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártja *azonosan* ítéli meg a nemzetközi helyzetet, a kommunista világmozgalom problémáit, a két párt között egyetértés

áll fenn a tennivalókat illetően is.

A Magyar Szocialista Munkáspárt és a magyar dolgozó nép azonosítja magát a ciprusi népnek az angol és amerikai imperialisták elleni szabadságharcával, támogatja a ciprusi nép elidegeníthetetlen jogát, hogy saját maga döntsön sorsáról.

A két párt képviselői egyetértenek abban, hogy az imperializmus elleni harcban *égetően fontos a nemzetközi kommunista mozgalom egységének helyreállítása, erősítése*. A két párt úgy ítéli meg, hogy fokozott és sürgős erőfeszítésekre van szükség a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megszilárdítása érdekében.

A Ciprusi Dolgozó Nép Haladó Pártjának küldöttsége elutazott Budapestről.

Dél-vietnami fiatalok hazánkban

A Dél-vietnami Felszabadítási Front ifjúsági szervezetének küldöttsége, amely észak-európai körút után érkezett Budapestre, hétfőn újságírókkal találkozott a Magyar Sajtó Házában. Rodolfo Mechini, a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség elnöke nyitotta meg az összejövetelt, majd Le Huong, a küldöttség vezetője számolt be a látogatás tapasztalatairól és az amerikai agresszorok újabb gaztetteiről. Hangsúlyozta:

— A Demokratikus Ifjúsági Világszövetség kezdeményezte és szervezte meg utunkat, amely jó alkalmat adott arra, hogy a legkülönbözőbb népek fiataljaival találkozzunk ismertessük meg népünk életét, helyzetét. Nagy segítséget jelent számunkra a világ haladó ifjúságának, nepeinek együttérzése, szolidaritása. Erőt ad harcunkhoz és arra ösztönöz mindannyiunkat, hogy még határozottabban, még keményebben szembeszálljunk a betolakodókkal.

Odesszai egyetemisták a szegedi építőtáborban

A szovjet testvérváros komszomolistái idén ismét részt vesznek a KISZ Csongrád megyei építőtáborában.

Az odesszai Mecsnyikov Tudományegyetem 15 fős csoportjából tíz fiú a Csongrád megyei Építőipari Vállalat különböző szegedi munkahelyein dolgozik. A Tolbuhin sugárút — a Szikra lakások mögött — épülő új lakóházak építkezésén hétfőn meg is kezdték a munkát. A csoportvezető Andor József adjunktuson kívül még egy „veterán” van közöttük: Olejnyik Vjacseszlav fizikus-hallgató. A többiek először járnak Magyarországon. A csoportban öt lány is van, ők a gorzai állami gazdaságban kukoricát cimeznek.

A szovjet egyetemi hallgatók augusztus 5-ig maradnak Szegeden. Az építőtábor után tíz napot töltenek még hazánkban: Budapesttel ismerkednek és a balatonföldvári nemzetközi express táborban nyaralnak.

Kutatók az ország kenyéréért

Új búzafajta a Kiszombori—I

Dr. Lelley János a Kiszombori I. búzafajta mellett

A Kiszombori I. elnevezésű új hazai intenzív búzafajta a vélemények egyetemesek: a magyar búzanevelés és köztermesztés egyik legnagyobb igérete. A Szegedi Dél-Alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet Kiszombori búzanevelő telepe a bölcsője. Világra segítőtő dr. Lelley János, dr. Parádi László, dr. Szűcs László, Császár Jenő és az itt dolgozó tudományos kollektíva valamennyi tagja.

A telep vadonatúj épületei gőzölgéssel arról beszélnek, nemrégien rakott itt fészket a tudomány. Lelley János elmondta, 1963-ban kezdődtek el az építkezések, akkor települt ide a búzanevelő telepe a bölcsője. Világra segítőtő dr. Lelley János, dr. Parádi László, dr. Szűcs László, Császár Jenő és az itt dolgozó tudományos kollektíva valamennyi tagja.

A Kiszombori kutatócsoport már 1963-ban három búzafajta-jelöltet adott országos kipróbálásra. Az országos fajtakísérletekben azonban egyedül csak a Kiszombori I-es állta ki a rendkívül magas követelményeket. Három év alatt összesen 15 különböző helyen négy és hatszor ismétlésben próbálták ki. Az első évben — kispárlásokról átszámítva — 18,09 mázsa, 1965-ben 19,01 mázsa, tavaly pedig már 24,95 mázsa kifogástalan minőségű holandokénti átlagtermést biztosított. Az olasz San Pastore-ból a nagy termőképességű, a magyar Kompolti 169-esből a téli fagyteret, a szovjet Beosztájából a magas sikértartalmú és a roszdarezisztenciát öröklötték át a Kiszombori I-esbe. E sok jótulajdonosság mellett ráadásul 10 százalékkal haladta meg három esztendő átlagában a termés a szülőfajta eredményeit.

Ezzel a nemesítési ciklus lezárult, s a végbizonyítvány jelesége percig sem lehet vitás. Az új búza szárazságtűrő is kifogástalan,

középmagas, a szemek erősen állnak a kalászkokban, mégis könnyen csépelhető, ami alapvető biztosíték a lehető legkisebb aratási veszteségre.

A minap egy újabb váratlan „tüzekességen” esett át a Kiszombori I-es.

— Hosszú kutatói munkásságom alatt — mondotta Lelley János —, az idén történt meg először, hogy jég-

eső verte végig tenyészkertjeinket. Összintén meglepődünk, amikor meglátjuk, hogy a sűrű jeget is jól viselte el a Kiszombori I-es.

A Kiszombori kutatókollektíva már újabb meglepetést is előkészített a gyakorlati termelésnek. 1967-ben ismét három fajtajelöltet jelentenek be országos kipróbálásra.

Csepri József

A mongol nép ünnepe

Magyar államférfiak üdvözlő távirata

Ma ünnepli Mongólia népe a népi forradalom 46. évfordulóját.

Amidőn Szuhe Bator, a nép fia, és vele együtt a mongolok apraja-nagyja hősköteménybe illő elszántsággal kisöpörte földjéről a cári fénygárdista terrorcsoportokat és velük együtt a feudális urakat — Mongólia középkori jellegű, elmaradt ország volt. Ipari és mezőgazdasági termelés csírájában is alig létezett, állattenyésztése pedig az ősi kezdetleges formák között folyt.

De Szuhe Bator, Csolbajszán és a Mongol Népi Forradalmi Párt — Lenin személyes tanácsát követve — csodákat művelt. Ma ez a 46 évvel ezelőtt még oly reménytelenül elmaradt ország fejlett és szakadatlanul fejlődő agrár-ipari ország lett.

Iskolái, kórházai, könyvtárai és a modern társadalmi élet minden egyéb kulturális vívmányai igen fejlettek. Több száz iparvállalata nemzetközi színvonalon termel. Mezőgazdasága modern termelőmódszereket alkalmaz. Állattenyésztése mennyiségi és minőségi eredményeivel nagy elismerést érdemel.

Mongólia a Szovjetunió után másodiknak lépett a marxizmus-leninizmus, a szocializmus útjára a világon. Mongólia szilárdan tartja szovjetbarátságát mellett, mert ez nemzeti érdeke. A mai Mongólia a szocialista humanizmus nagy, viruló országa, a béke igaz védelmezője és ott van mindenütt, ahol a népek testvérisége és szabadsága helytállást kíván.

Mi, magyarok testvéri sz-

rettel köszöntjük a Mongol Népköztársaság népét nagy nemzeti ünnepén.

F. M.

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, Fock Jenő, a Forradalmi Munkás-Paraszti Kormány elnöke a mongol nemzeti ünnep alkalmából üdvözlő táviratot küldött Jumszagin Cedenbal elvtársnak, a Mongol Népi Forradalmi Párt KB első titkárának, a Mongol Népköztársaság Minisztertanácsa elnökének és Zsamszaranin Szambu elvtársnak, a Mongol Népköztársaság Nagy Népi Huralja Elnöksége elnökének.

Mongólia az 1921. július 11-én lezajlott népi forradalom előtt a világ legelmaradottabb országa közé tartozott. Az ország gazdasági életének alapja a nomád állattenyésztés volt; gyárpárral nem rendelkezett, a lakosság szükségleteit a kis és kézműipar látta el. A bányászatot a külföldi tőkekezelésű (amerikai, angol, belga) aránykitermelése és szénbányászata képviselte.

Az elmúlt 46 esztendőben a szocialista építés éveihez a helyzet alapvetően megváltozott. A Mongol Népköztársaság ipara a Szovjetunió segítségével kiépült. Az első ipari vállalatok a 20-as években keletkeztek. A 30-as évek végére az ipar már a népgazdaság önálló ágazataként szerepelt, a nép-gazdaság termelésének egyötödét adta. Megváltozott az ipar földrajza is. Amíg a fejlődés első szakaszában (1920–1930) az ipar főleg a fővárosban összpontosult, a 30-as évek végén új létesítmények keletkeztek az ország északi és északkeleti részén, a Hóbszög és Hentij közigazgatási körzetekben, valamint a Kerulen folyó völgyében, de az ország déli területein is. Az első 5 éves terv időszakában (1933–1943) a termelés megkétszereződött. E rohamos fejlődés eredményeként ma már az ipar a népgazdaság termelésének a felét teszi ki. Az ország természeti viszonyai, valamint a gazdasági élet sajátos fejlődéséből adódó-

an ma is a lakosság 64 %-át foglalkoztató állattenyésztés a gazdasági élet alapja. Az állattenyésztés adja a mezőgazdasági értéktermelés 80 %-át. (Szántóföldi művelésre az ország területének csak 2,3 %-a alkalmas. A szántóföldek és a fel-többség alkalmas szűzföldek nagyobb részt Észak-Közép-Mongóliában vannak. Itt eddig 260 ezer ha földet törtek fel.)

A mezőgazdaság igen fontos problémája a legelő és a szántóföldök vízellátása. Egyes területeken a növénytermesztés csak öntözéssel lehetséges. Az ország vízszegény területein nagyszabású kútépítési munkákat folytattak, amelyben magyar szakemberek is részt vettek.

Miért „csak” 1968-ban?

Talán soha nem emelkedett a termékeny vitaközlés olyan magas közéleti rangra hazánkban, mint ezekben a hetekben, hónapokban. Egymást érik az ankétok, konferenciák, nem is szólva a vállalati atomszféráról, amelyet szinte mindenütt az új kereső gondolat és töprengés jellemez, helyesebben: mindezek vitája. Ily módon vált a gazdasági reform előkészítésének befejező időszakában a társadalmi méretű eszmecsere — a holnapi eredményes gazdálkodás elsőrendű megalapozójává.

Mivel a viták az ország jövőbeli fejlődésének ilyen fontos alkotóműhelyei, és mert a gazdálkodás modernbb módszereinek tömördek részletkérdése bőséges és nagyon jelentős polemiaanyagot nyújt, célszerű néhány gondolattal megvilágítani olyan alapkérdéseket, amelyek egyértelműségük miatt aligha érdemesek különösebb vitaközlésre, jóllehet, a közvéleményt ilyen problémák is foglalkoztatják. Magyarán szólva: a gazdasági reformmal összefüggésben akadnak olyan közéleti kérdőjelek is, amelyek voltaképp — ténykérdések: tehát a valóság folyamatainak, számbavételével egyértelműen megválaszolhatók. Ilyen, mostanában fel-felbukkanó kérdés ez is: miért éppen most, illetve: miért „csak” most kerül sor az új gazdaságirányítás bevezetésére?

Célszerű rendet tartunk az érvek bőségében, ezért kezdjük a sort — időbeli folyamatossággal — a „rég” mechanizmus néhány stílusjegyének ábrázolásával. Kétségtelen, hogy ez az irányítási rendszer magán viseli azokat a vonásokat, amelyek kialakulásának történelmi-gazdasági körülményeit tükrözik. Hadd fordítsuk le ezt a kissé általánosan hangzó megállapítást, a kortársak, valamennyiünk személyes emlékeire. Másfél-két évtizede alighanem távolról sem az okozta legfőbb vásárlási gondjainkat, hogy kapni-e ilyen vagy olyan színű, mintájú, minőségű ruhát és cipőt, hanem, hogy egyáltalán jut-e minden állampolgárnak valamilyen lábbeli, vagy ruha! Alapvetően és általánosan a hiány jellemezte akkor a gazdálkodást, ami egyszersmind azt is jelentette: a termelésnek nem kellett számolnia olyan tényezőkkel, mint az értékesítés, a piaci kereslet, hiszen eleve abból indulhatott ki — és teljes joggal, megalapozottan —, hogy bármit állít elő, mindenre szükség lesz. Ez, a természetesen csak fokozatosan szűkülő hiány volt tehát a gazdálkodási módszerek egyik meghatározó tényezője.

A másik sem kevesbé fontos: a gazdálkodás olyan jellegű, irányú megszervezése, hogy az adott anyagi eszközök felhasználásával lehetőleg minél több ember számára nyíljon foglalkoztatási lehetőség. Gondoljunk át alaposabban, miről van itt szó, a hiányokkal küzdő, beruházási javakban szegény országban azokra a létesítményekre kellett fordítani a rendelkezésre álló eszközöket, amelyek egyrészt: a lehető legtöbbet „adják vissza” az országnak, másrészt: amelyek segítségével gyorsan bővíthető a foglalkoztatás. Az elvi megfontolásokon túl is, az ipar volt kedvező terep ehhez — jóllehet, természetesen, a mezőgazdaság fejlesztése is elsőrendű érdek volt —, ám az iparba beruházott forintok lényegesen gyorsabban növelték a nemzeti jövedelmet, egyszersmind gyorsulván korlátlanul rendelkezésre állt a munkaerő, amellyel a termelés emelhető. Közbevetőleg meg kell jegyeznünk: ebből az objektív helyzetből — és nemcsak „hiba” vagy vállalati „melléfogás” miatt — növelték akkoriban elsősorban új dolgozók munkábaállításával termelésüket az iparvállalatok és csak másodsorban a technológia, a műszaki feltételek költséges javításával.

I dőközben azonban — nem utolsósorban az említett beruházási, foglalkoztatási stb. módszerek hatásaként —, alapjaiban változtak gazdálkodásunk körülményei. Az ipari termelés mintegy ötszörösére nőtt, és egész sor, valamennyiünk életéből ismert ténnyel biztosítható, hogy a mai iparirányítás kinőtte azt a keretet, amellyel az ötdöréznit termelő vállalatokat vezették egykor. A boltokban ma már korántsem az a fő kérdés: kapni-e — természetesen ezek a kérdések is: milyen színben, fazonban, minőségben? Más szóval: a piaci kereslet rendkívül erőteljesen nőtt és változatossá vált. Tegyük hozzá: a mi gazdasági életünkben különösen jelentős arányú külkereskedelemben — tehát a világpiacra — még erőteljesebben teszik fel ugyanezeket a kérdéseket, amikor eladni akarunk.

Aligha kell most már mindehhez hozzátenni, hogy lényegében különbözik a hiánnyal, illetve kifinomult piaci igényekkel számoló gazdálkodási irányítási rendszer. Pontosabban, ameddig csak arról van szó, hogy mindenkinek jut-e, mondjuk, elegendő cipő, addig a cipőtermelés egyetlen központból is irányítható, hiszen — némi egyszerűsítéssel — csak a lakosság száma és a cipőgyárak maximális teljesítőképessége kell ismerni, s kitűzni azt a célt, hogy termeljék a lehető legtöbbet. Az elemi igények kielégítése után azonban ez az utasítás oda-vethető — közismerten vezetett is —, hogy eladhatatlan cipőkészletek halmozódnak fel, miközben egyik-másik típust, fazont hiába keresünk az üzletekben. Mindebből az következik, hogy a gazdaságirányítás korszerűbb rendszerének — történelmi értelemben vett — startidőpontjához előbb arra volt szükség, hogy elérjük a gazdasági fejlődés bizonyos szintjét.

Természetes azonban, hogy az említett tárgyi, tehát gazdasági feltételek és folyamatok „megérése” mellett, bizonyos szubjektív körülmények is szükségesek voltak az új mechanizmus történelmi „szinrelépéséhez”. Nyilvánvaló, hogy a gazdaságirányítás alapvető megváltoztatásához szükség volt bizonyos tapasztalatszerző, kísérleti periódusra is. Közismert, hogy lényegében már 1957–58-tól kezdve sor olyan gazdálkodási változást vezetünk be, amelyek, ha csak lépésekben haladva is, de már a mai új gondolatok és módszerek előhírnökei voltak. A nézetbeli, szubjektív tényezők sorából nem hagyhatók ki azok a feltételek sem, amelyek összefoglalóan a párt által mind kedvezőbb hőfokra hevített politikai atmoszféra címszóval jellemezhetők, s amelyek megteremtették a társadalmi-gazdasági folyamatok megalapozott kutatásának, bátor gondolatok által sugalt új módszerek széles körű megvitatásának, a vizsgálódás-kísérletezés légkörének feltételeit.

A kérdésre, hogy miért most, sőt: miért „csak” most — az a válasz is hozzátartozik, hogy a „most” korántsem fogható fel az idősor egyetlen pillanataként. Bár az új gazdaságirányítás bevezetése időköz kötétt, a start: 1968. január elseje, hiba lenne ezt statikusan és nem folyamatnak értelmezni. Valójában ugyanis, január 1 — szinte úgy mondhatnók — jelképesen értendő, az új mechanizmus egész sor eleme akkor kezd működni, ám a korsorkváltás összhatása, a korszerűbb gazdaságirányítás teljes fogaskerek-rendszerének működése csak hosszabb időszakban bontakozhat ki. Lényegében tehát olyan folyamatról van szó, amelynek bizonyos előtörténete csaknem évtizednyi és kibontakozásának holnapja is csak évekkel mérhető!

T. A.